

כניסת השבת – ירושלים 7:00

עלון לפרשת השבוע

צאת השבת – ירושלים 8:14. ר"ת 8:54

פרשת דברים - שבת חזון - ט' באב שחל ביום ראשון (תשפ"ה)**חומש דברים - מוסר המוסרים**

רבינו ירוחם כתב ב"דעת תורה" (דברים ח"ב בהקדמה), החומש [דברים] אשר הסבא מקלם זצ"ל קראהו בשם "ספר המוסר", כיון ז"ל להגיד כי חומש דברים הוא ספר "מוסר המוסרים", כולו יראת שמים וקבלת עול מלכותו. כאומרו על שיר השירים "שכל הכתובים קודש ושיר השירים קודש קדשים". ספר דברים מתחיל בתוכחה "אלה הדברים אשר דיבר משה אל כל בני ישראל", ומסיים "לכל המורא הגדול שעשה להם משה", במתן תורה - השיגו אז ישראל יראת ה' על פניהם, וזה ודאי יסוד וכלל כל תורת המוסר.

החפץ חיים והבלן דראדין

מעשה (מובא ב"אהל משה") שקרה ל"חפץ חיים" עם ר' יהודה הבלן דראדין, שמנהגו היה לחמם את המקוה על ידי דוד מים חמים שהיה שופך למקוה. פעם אחת הגיע החפץ חיים למקוה, ושאל את ר' יהודה הבלן האם כבר חימם את המקוה היום? בטח חיממתי ענה, ואז הח"ח נכנס למקוה והנה הוא קר מאד. שאל הח"ח מדוע המקוה כ"כ קר אם הוא חממו? התפלא ר' יהודה ואמר, הלא שפכתי יותר מחצי דוד אל תוך המקוה. מיד ניגש הח"ח אל הדוד ותחב את ידו לתוכו, הנה הוא מרגיש שהמים פושרים. אזי הסביר הח"ח לבלן, דע לך! אם הדוד רותח אז מי המקוה פושרים, אבל אם המים בדוד פושרים אז מי המקוה קרים לגמרי. סיפור זה צריך לעמוד לעיני כל אבא רב ומחנך, אשר עוסקים בהעברת "מסורת התורה", כי לא נדרשת רק הקניית ידע לתלמיד, אלא גם לאלפו בינה ויראת שמים טהורה, וכפי גודל החמימות של "מוסר התורה" כך יזכה להשפיע על שומעי לקחו. החמימות הזאת אנו מוצאים בחומש דברים - מוסר המוסרים.

במשך כמה ימים הוכיח משה את בני ישראל?

"אלה הדברים", (א, א). האור החיים הק' מבאר, "אלה הדברים" וגו' "אלה" מיעט הקודם, פירוש לפי שאמר "אשר דבר משה" שהם דברי עצמו, שכל הספר תוכחות ומוסר ממש להעובר פי ה', ואמר ז"ל (מגילה לא:), קללות שבמשנה תורה משה מפי עצמן אמרן, ואפילו מה שחזר ופירש מאמרי ה' הקודמין, לא נצטוו עשות כן, אלא מעצמו חזר הדברים. וחש הכתוב לומר כי כדרך שאמר משה מפי עצמו דברים כאלה, כמו כן במאמרים הקודמין אמר משה מפי עצמו איזה דבר, לזה אמר "אלה הדברים" פירוש אלה לבד, הם הדברים אשר דיבר משה דברי עצמו, אבל כל הקודם בארבעה חומשים לא אמר אפילו אות אחת מעצמו, אלא הדברים יצאו מפי המצווה כצורתן, בלא שום שינוי, אפילו אות אחת יתירה או חסירה.

עוד דרש אור החיים הק' (בדרוש של מנחה בשבת) טעם אחר, לרמוד חשבון הימים אשר הוכיח לישראל שהם במספר "אלה".

(לכן דקדק לומר "אלה" ולא אמר "ואלה", אע"פ שבאמת הוא מוסיף על הראשונים). וכן מוכיחים הכתובים שבאחד בשבט התחיל לדבר אליהם, דכתיב (פסוק ג') "בעשתי עשר חודש באחד לחודש", והוא נצפן בד' באדר (קידושין לח.), הרי ל"ו ימים, כמספר "אלה" שבהם דיבר הדברים של התוכחות האמורים בענין.

ירמיהו הנביא ואפלטון בהר הבית

בספר "לב אליהו" (חלק א' אות קנה) כותב וז"ל, הרמ"א בספרו "תורת העולה", מביא מעשה שאפלטון הפילוסוף הגדול בא לירושלים עם נבוכדנצר, ולאחר חורבן המקדש נכנס להר הבית, וראה את ירמיהו הנביא בוכה מאד ומרים קול נהי וקינה על החורבן. וישאל לו אפלטון ב' שאלות: א) אתה החכם בישראל, מדוע אתה בוכה על עצים ואבנים? ב) הרי הבית נחרב, ואין ראוי לחכם לבכות על העבר? והשיב לו ירמיהו ואמר לו, אתה בתור פילוסוף יש לך בודאי כמה ספיקות פילוסופיות אשר עדיין לא ידעת פתרונם. אמר לו אפלטון, ודאי כן הדבר, ויש לי הרבה ספיקות אשר חושבני שאין אף אחד בעולם שיפשוט לי אותם. אמר לו ירמיהו, אמור לי אותם הספיקות ואני אפשוט לך. ויאמר לו ספיקותיו, וירמיהו פשט לו את כולם כלאחר יד. אפלטון נדהם מאד מזה, ותמה אם עומד לפניו ילוד אשה שיהיה מלא חכמה רבה כל כך. ויאמר לו ירמיהו, כל זה החכמה ששמעת שאבתי מעצים ואבנים אלו. ועל שאלתך השניה האין נאה לחכם לבכות על העבר, לא אוכל לענות לך כי אינך מסוגל להבין זאת. עד כאן סיפור הדברים.

והוסיף על זה הסבא מקלם ז"ל ואמר, כי התשובה על שאלתו השניה פשוטה, שאין אנו בוכים על העבר, אלא על העתיד, כי שערי דמעות לא ננעלו, ועל ידי זה נזכה לראות שוב בבנין בית המקדש בב"א, אלא שזה אין גוי יכול להבין. והוסיף הסבא ז"ל עוד, שיש להתבונן מכאן גודל קדושת נשמת ישראל, שדבר כזה אשר ההדיוט שבישראל מבין בפשטות, לא היה מסוגל להבין אפילו חכם גדול שבחכמי אומות העולם כאפלטון.

קטן שסיים מסכת בתשעת הימים

קטן שסיים מסכת בתשעת הימים, האם לגדולים מותר לאכול בשר?

הרמ"א (בסימן תקנ"א סי' י') כתב שבסיום מסכת מותר לאכול בשר. והמשנה ברורה (ס"ק ע"ג) הוסיף, שמותרים לאכול גם אותם שלא למדו עמהם, אם גם בשאר הימים היו באים לסיום. אך לא ימהר או יאחר בשביל זה.

ב"חשוף חמד" (בכורות כ"ז). כתב בשם רבינו הגריש"א זצ"ל, שקטן שסיים מסכת אין המשתתפים יכולים לאכול בשר, וכן בערב פסח אינו יכול לפטור הבכורים מתענית. אך ב"שבט הלוי" (מובא בקובץ מבית לוי עמ' כ"ז ס"ק י') שמותר לאכול בשר ע"י

סיום של קטן. וכן פסק מרן' חיים קניבסקי שליט"א (מובא בספר "הקטן והלכותיו"), והיינו שיודעים בבירור שלמד את כל המסכתא, והרי לימוד תורה של קטן מבואר (בשבת קי"ט:) שהוא יותר חשוב מלימוד תורה של גדולים (לא חרבה ירושלים אלא שביטלו בה תינוקות של בית רבן).

הצער והכאב בתשעת הימים

מרן הגאון ר' אהרן לייב שטיינמן זצ"ל אמר (מובא בעלון "נר לשולחן שבת"), בשלושת השבועות כל דבר הוא יותר קשה. מי שיש לו כאבים כל השנה, בשלושת השבועות סובל יותר. והסיבה לכך היא, למעשה היו צריכים להצטער על חורבן בית המקדש, ואם האדם אינו מצטער על החורבן, נותנים לו שיצטער מדברים אחרים. הכלל הוא כאשר נגזר על האדם צער אי אפשר להיפטר מזה.

האור המיוחד הזורח בימי "בין המצרים"

נהגו גדולי ישראל מקדמת דנא ועד לדורנו, לציין בימי בין המצרים במכתביהם "בין המצרים יזרח אור לישראל" (כן נהגו הנוהג ביהודה, השואל ומשיב, הכתב סופר, הגרי"ז מסלנט, ועד לימינו כמו הקהילות יעקב, המנחת יצחק, הציץ אליעזר ועוד רבים זכר צדיקים לברכה).

והמקור למנהג זה, נראה שהנה כבר האריכו בספרים הק' בענין זה, שכ"א הימים שמי"ז בתמוז עד ט' באב הם כנגד כ"א הימים שמיום ראש השנה עד שמיני עצרת.

וצריך ביאור, מהו ה"אור" אותו אנו מבקשים שיזרח לישראל? ונראה לבאר על פי דברי המהרש"א (ח"א בכורות ח' ע"ב ד"ה הג' שאמרו) שכתב, "כמו שהכ"א יום שמראש השנה עד הושענא רבה, תולדות ליבון עוון וכפרה עליהם, כן גם ימי כ"א יום פורעניות מי"ז בתמוז עד ט' באב, היו תולדות ליבון עוונות, כי הצרות ויסורין מכפרין כמ"ש הגלות מכפר".

הרי אף שימי בין המצרים שהם ימי צער ואבלות, רחוקים מאד מימי השמחה והסליחה של הימים הנוראים וחג הסוכות, אבל המטרה שלהם אחת היא - והיא לעורר את ישראל לשוב ולהתקרב אל השי"ת.

וזאת העבודה המוטלת עלינו בימים אלו, להתבונן על משמעות הצער והיגון על החורבן - שהם קוראים לנו לשוב ולהתקרב אל הבורא ית'. וכשנזכר ל"השיבנו ה' אליך ונשובה" (איכה ה, כא), נזכר גם לסיפא של הפסוק: "חדש ימינו כקדם". ואם כן, דוקא בימים אלו אם מתחזק האדם בלימוד התורה ועבודת התפילה ימצא בימים אלה יותר משאר ימים, כי הזמן מצד עצמו מסוגל, ולכן "בין המצרים יזרח אור לישראל".

כל רודפיה השיגוה בין המצרים

והביא עוד בעבודת ישראל (פרשת מסעי) בשם המגיד ממזריטש רמז בפסוק (איכה א, ג) "כל רודפיה השיגוה בין המצרים", דהיינו כל מי שרודף להמליך את הבורא יכול להשיג יותר דוקא בימים אלו בין המצרים. למשל, כי כשהשר יושב בביתו אז אימתו מוטלת אשר לא כל איש ואשה יוכלו לבא פנימה, מה שאין כן אם השר עובר בשווקים וברחובות, חוץ לפלטרין שלו, אז

הוא קרוב לכל קוראיו ויאזין שועת כל הקוראים בשמו... לכן הרשות נתונה לכל אדם להתקרב אל מלכו של עולם והוא עונה אליהם, עכ"ל.

ולכן הימים הללו הם ימים מסוגלים מאד להתקרב אל השי"ת, ואף כי האור בימים אלו הוא מוסתר, על כן אנו מבקשים שאותו "אור" - "זרח לישראל", שנזכר לראותו ולנצלו כראוי.

הימים הם ימי הכנה לימים הנוראים

הגרא"א דסלר זצ"ל כתב שעיקר ההכנה לימים הנוראים מתחילה לא רק מר"ח אלול, אלא כבר מי"ז בתמוז, כי הרי הלוחות הראשונות נשתברו ביום י"ז בתמוז, ומיום זה עלה משה רבינו ע"ה למרום לבקש רחמים על ישראל, והסיום היה ביום הכיפורים שבו חזרו וניתנו הלוחות השניות, כדאיתא בגמ' תענית (כ"ו ע"ב) ע"ש (ראה מכתב מאליהו ח"ב עמ' 49).

אין לנו שיעור - רק התורה הזאת!

מטין משמו של מרן רבי ישראל מסלנט זצוק"ל שהחורבן מעולם לא שלט בהלכה.

והיינו, שאף שלכאורה הכל חרב - בית המקדש חרב, ירושלים חרבה, ארץ ישראל שממה, וישראל גלו בין העמים, ונדמה שלא נשאר דבר שלא שלט בו החורבן, בכל אופן במה שנוגע להלכה - לא נחרב כלום!

וכן הוא בכל ההלכות המעשיות, כהלכות שבת, תפילין, כשרות וכו', הכל על מקומו ניצב בצורה מופלאה, ואיך לא נעמוד משתאים נוכח הפלא הזה, שקיבלנו התורה מלפני למעלה משלושת אלפי שנה, ולאחר כל הרדיפות, ההלכה עומדת בתפארתה ובשלימותה, ושום חורבן, אפילו כחוט השערה לא שלט בה.

וכבר הובטחנו מפי הקב"ה על קיום התורה בכל הדורות, דאיתא במדרש תנחומא (נח סי' ג) "הקב"ה כרת ברית עם ישראל שלא תשכח תורה שבע"פ מפיהם ומפי זרעם עד סוף כל הדורות...

ולפיכך קבע הקב"ה שתי ישיבות לישראל שיהיו הוגין בתורה יומם ולילה, ומתקבצין שתי פעמים בשנה באדר ובאלול מכל המקומות, ונושאים ונותנים במלחמתה של תורה עד שמעמידין דבר על בוריו והלכה לאמיתה... ואותן שתי ישיבות לא ראו שבי ולא שמד ולא שלל, ולא שלט בהם לא יוון ולא אדום, והוציאן הקב"ה י"ב שנה קודם חורבן ירושלים בתורתן ובתלמודן".

הלכות ט' באב שחל ביום ראשון

הלכות תשעת הימים

בשנה זו שחל ט' באב ביום א' בזמנו (ופעם הקודמת היה זה בשנת תשפ"א ופעם הבאה בעוד 20 שנה בשנת תת"ה ואחריו תת"ח, שנזכר להגאל ויהיה כבר אז לששון ולשמחה, ונזכר ונחיה באריכות ימים ושנים בבריות גופא ונהורא מעליא) אין דיני שבוע שחל בו (שו"ע סי' תקנ"א, ד'). לבני ספרד ואף לבני אשכנז ונפקא מינה לכמה דברים.

א) כיבוס בגדים ולבישת בגדים מכובסים - שנהגו לבני אשכנז לאסור מר"ח, מ"מ לצורך קטנים אין להחמיר אלא בשבוע שחל בו, ובשנה זו אפשר להקל בבגדי קטנים כל השבוע.

(ב) קציצת צפרניים - מותר לכולם בשבוע זה, ובפרט בע"ש.

(ג) תספורת - לבני ספרד מותר כל השבוע.

(ד) תספורת לבעלי הברית (סנדק, מוהל והורי הבן) - מותרים להסתפר בכל השבוע.

(ה) סעודת מצוה וסיום מסכת - מותרים בבשר ויין לכל המשתתפים בסעודה, ואפילו בשבוע שלפני ט' באב.

(ו) ברכת שהחיינו - אין מברכים מלבד לצורך מצוה ובשבתות, ואף בשבת זו שהוא ערב ט' באב יכול לברך.

(ז) נגינה ומחולות וריקודים - אפי' במקום מצוה אסור.

(ח) אכילת בשר ושתית יין - גם לספרדים אסור לנוהגים עפ"י בן איש חי.

(ט) רחיצה - אסורה אפילו בצונן גם לספרדים לנוהגים עפ"י בן איש חי. בערב שבת חזון רשאי לרחוץ פניו ידיו ורגליו אפי' בחמין אך בלי סבון. ורשאי לטבול בצונן, ואם קשה לו או שיש רק מים חמים מותר לטבול בחמין, כי יש תועלת גדולה בטבילה זו, ועוד שאינו מכוון לשם תענוג (כף החיים סי' תקנ"א אות ק"צ).

(י) קניית בגדים ודברים חדשים - אסור גם לבני ספרד ואסור גם המיועדים לאחר ט' באב. ומותרים לקנות אם יש מבצע מיוחד, או שאין לו בגד מכובס לשבת (ועדיף לקנות חדש מאשר לכבס), וספרים, תפילין, ציציות ונעלי בד.

(יא) תפירה - אסור גם לבני ספרד, ומותר לתפור כפתור, קרע וטלאי, ולהטיל ציצית בבגד.

(יב) וכן מותר לצחצח נעלים לכבוד שבת (אגרות משה או"ח ח"ג סי' פ'). וכן לשטוף את הרצפה (ארחות רבינו ח"ב עמ' קל"ב בשם החזון איש דלכבוד שבת אין להחמיר בזה).

(יג) טעימה לכבוד שבת - לבני אשכנז וגם לבני ספרד הנוהגים כבן איש חי, אין לטעום מתבשילי הבשר, אבל יכול לטעום ולפלוט, ולא יברך. וכמו שכתב המשנה ברורה (סי' תקס"ז ס"ק ו' בשם הח"י אדם) כשמבשלים בתענית ציבור ביום לצורך סעודת מצוה שתיערך בלילה.

(יד) ראוי להכין מערב שבת את הקינות, מגילת איכה, נעלי הבד והשרפרף לשבת, שבדרך כלל אין זמן להכניס במוצאי שבת.

שבת חזון ט' מנחם אב

(א) לובשים בגדי שבת כרגיל, וכן לובשים כותנות מכובסות (ביאור הגר"א סי' תקנ"א ובמשנה ברורה שם ס"ק ו').

(ב) פורסים על השולחן מפות מכובסות, וכן מותר להחליף המגבות. ומחליפים לטלית של שבת.

(ג) שרים זמירות ותשבחות בשבת זו, ואפילו בסעודה שלישית כבכל שבת. וכן "לכה דודי" יש לאומרו כרגיל ולא בניגון של קינות "אלי ציון".

(ד) אוכל בשר ושותה יין ואפילו כסעודת שלמה בשעתו, והנמנע משום אבל עבירה היא (ראה משנה ברורה סי' תקנ"ב ס"ק כ"ג).

(ה) סעודת בר מצוה או ברית מילה שעושים עם הקרואים - יראה לעשות לפני תפילת מנחה (משנ"ב תקנ"ב כג). חתן שמתחתן בשבוע הקרוב עולה לתורה, עושים לו קידוש, ומזמרים לו כרגיל (לוח הרב זלמניה).

(ו) ראוי לא לטייל בשבת זו (ברכי יוסף סי' תקנ"ג ס"ק ה'), והוסיף הגר"ש דבליצקי זצ"ל, דגם מסתם ביקורים יש להימנע בשבת זו.

(ז) לימוד תורה נחלקו הפוסקים. והט"ז (סי' תקנ"ג ס"ק ב') כתב, שהלומד אחר חצות לא הפסיד שכרו. וכן כתב המשנה ברורה שם (ס"ק י'). ולפי זה ראוי אולי שלא לבטל שיעורי "דף היומי" ושיעורים הקבועים בבית המדרש דהוי כעין אבילות בפרהסיא.

(ח) ראוי להקדים תפילת מנחה כדי שיוכלו לסיים סעודה שלישית מבעוד יום. ואין אומרים "צדקתך", ולא פרקי אבות.

(ט) צריך להיזהר להפסיק לאכול ולשתות קודם השקיעה (משנה ברורה סי' תקנ"ב ס"ק כ"ד). ורצוי להפסיק 5 דקות לפני זמן השקיעה הרשום בלוחות.

(י) עם שקיעת החמה נאסר בכל העיניים, והגר"ש זי אויערבאך זצ"ל כתב, שיש לחלוץ את הנעליים תיכף אחר בין השמשות וללבוש את נעלי ט"ב בצאת הכוכבים. ומותר לשבת על כסא עד חשכה.

(יא) אין להביא את נעלי הבד או את הקינות לבית הכנסת בשבת, אלא א"כ יעניין בו מעט בבית הכנסת.

(יב) נהגו לאחר תפילת ערבית כדי לאפשר לציבור לפשוט את בגדי השבת ונעלי העור, ויאמרו "ברוך המבדיל בין קודש לחול" בלי שם ומלכות, ולא לשכוח לומר "אתה חוננתנו" בתפילה. ומסירין את הפרוכת מלפני ארון הקודש.

(יג) גם הנוהגים להחמיר בזמן ר"ת צריכים לנהוג בחליצת הנעליים והחלפת בגדים לפי שיטות הגאונים כ-30 דקות אחר השקיעה. ומנהג החזו"א להמתין 45 דקות מהשקיעה.

(יד) אין אומרים "ויהי נועם" ולא "ויתן לך", אך "ואתה קדוש" אומרים אחר הקינות ומדלגין על הפסוק "ואני זאת בריתי".

דיני הבדלה במוצאי שבת שחל בו ט' באב

(א) אין מבדילין על הכוס במוצאי שבת.

(ב) ברכת מאורי האש יברכו קדם קריאת איכה (משנ"ב סי' תקנ"ז ס"ק א'). ויש להדר אחר אבוקה שהיא מצוה מן המובחר, ואין לשנות (אשל אברהם מבוטשאטש מהדו"ת סי' תקנ"ו). ונחלקו הפוסקים אם נשים יכולות לברך לעצמן בורא מאורי האש. לכן תצאנה ידי חובה ע"י המברך בבית הכנסת או שהאיש יברך בביתו ויוציא ידי חובה את אשתו ובנותיו. (ראה שו"ע סי' רצ"ו, ח ובביאור הלכה שם). שכח לברך - יכול לברך כל הלילה עד עלות השחר. אך ביום לא יברך (סי' רצ"ט ס"ק יח).

(ג) אין מדליקין נרות במוצאי שבת זו (לנוהגים להדליק) שהוא בכלל "במחשכים הושיבני" (נטעי גבריאל צ"ה, יד).

(ד) אין לברך על בשמים במוצ"ש, וגם אין להריח בו כל היום דיש למעט בתענוג בכל מה שאפשר ולפי זה גם טבק ריחני כשלנו אסור.

(ה) חולה שחייב לאכול צריך להבדיל לפני שיאכל, ויבדיל על מיץ ענבים או יין מגיתו, היינו מיץ ענבים שנסחטו מהפרי. אך חולה שחייב רק לשתות מים אינו מבדיל על הכוס, הואיל ושרי

1956 שנים לחורבן בית שני

ויהי רצון שיתקיים בנו במהרה מאמר הנביא **במלאכי** (ג, א) "הנני שולח מלאכי וגו' ופתאום יבוא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים ומלאך הברית אשר אתם חפצים, ואזי נזכה ש"צום הרביעי וצום החמישי יהיה לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים, והאמת והשלום אהבו" (זכריה ח, יט) אמן כיה"ר.

כניסת הצום בשקיעה, בירושלים 7:39.

וראו להיזהר כמה רגעים לפני השקיעה, דהיינו 7:30.

סיום הצום 8:02, ולחומרא 8:13.

בשבת אומרים "אב הרחמים" ולא אומרים "צדקתך" דתשעה באב איקרי מועד.
במוצאי שבת מברכין על הנר בלבד קודם "איכה".

לרפואת ר' יחיאל מיכל בן מרים גיטל
לרפואת חיים בן פרידא בינה
לרפואת יהונתן אלכסנדר בן רוחמה מלכה
לרפואת אליהו דוד בן דבורה
לרפואת שרגא בן חנה
לרפואת יהודה בן מעיין פרחא
לרפואת אליהו אלפי בן גיגי
לרפואת אשר אנשיל בן איידל
לרפואת מרים רבקה בת יעל
לרפואת מצדה בת רחל
לרפואת גיטל יהודית בת אביבה ציפורה
לרפואת יפה בת אסתר
לרפואת ברינדל שרה בת ריצל צביה
לרפואת מרגלית חנה בת אסתר שרה

לע"נ הרב שמעון בן ר' אשר אנשיל זצ"ל
לע"נ הרב חיים לייב בן הרב משה מאיר זצ"ל
לע"נ ר' אריאל בן אודט יהודית זצ"ל
לע"נ רוען מלכה בת ר' יעקב ע"ה
לע"נ רחל שרה בת ר' אהרן ע"ה
לע"נ רייזל בת ר' זאב דב ע"ה
לע"נ חנה בת עיישה ע"ה
לע"נ מרים בת כוכבה ע"ה
לע"נ רחל בת זוהרה ע"ה
לע"נ רחל בת יונה ע"ה
לע"נ פרלה בת מלכה ע"ה

לעילוי נשמת

ידידנו הבלתי נשכח
המיוחד שבחבורה,
הרה"ג ר' אהרן ישעיה
בן הרה"ג ר' שלום חיים
פרוש זצ"ל
נלב"ע ביום ה' מנ"א תשפ"א
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הרה"ח ר' אליעזר בן ר' ישראל יעקב זצ"ל
נלב"ע ה' מנחם אב תשל"ג
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

האשה החשובה
מרת אביבה בת ר' נחום ע"ה
נלב"ע י"ד מנחם אב תשפ"ד
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

האשה החשובה
מרת ייטל מרים בת ר' זאב ע"ה
נלב"ע ב' מנחם אב תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

האשה החשובה
מרת מרגו בת ר' יצחק הלוי ע"ה
נלב"ע ה' מנחם אב תשפ"ב
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הרב אברהם בן מרים זצ"ל
נלב"ע ה' מנחם אב תשס"א
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הרבנית הצדקנית האשה החשובה
מרת רחל שרה זלוטניק ע"ה
בת הגאון ר' אהרן פישר זצ"ל
אשת חבר למורנו ורבנו מורה דרכנו
הגאון הגדול ר' יחיאל מיכל זלוטניק שליט"א
עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון
נלב"ע ביום י' מנחם אב תשפ"ד
ת.נ.צ.ב.ה.

לשתות מים קודם הבדלה (שו"ע רצ"ט, א). ראה כף החיים שם (אות ו') שהביא דעות לאסור אפי' מים משום סכנה.

ו) המבדיל בט"ב אינו מברך אלא ברכת הגפן ומבדיל ואינו אומר הפסוקים הנה וכו', ולא מברך על הבשמים. וישתה הכוס בעצמו. ולא ישתה אלא רביעית שזהו השיעור הנצרך לברכה אחרונה. מרן הגריש"א זצ"ל הורה שישתה מלא לוגמיו שהיא רוב רביעית (לדעת החזו"א 75 סמ"ק) ולא יברך ברכה אחרונה.

ז) אשה הצריכה לאכול בט"ב, יבדיל לה בעלה או אביה או אדם אחר, ויכוין לצאת בעצמו בהבדלה זו, ואינו חוזר להבדיל במוצאי ט"ב. והכוס ישתה קטן או האשה בעצמה, ואם אין שם איש היכול להבדיל עבורה תבדיל לעצמה.

ח) קטן האוכל בט"ב פטור מהבדלה (שו"ת רבבות אפרים בשם מרן הגריש"א זצ"ל). וצריך לשמוע הבדלה במוצאי ט"ב מגדול המבדיל.

ט) חולה החייב לאכול פטור ממלוה מלכה, כיון שט"ב אינו זמן אכילה ואין בו חיוב (מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל). ולא יתענגו במאכל ולא יאכלו בשר או יין, אלא מה שצריך להם לרפואה. ואין צריך לדקדק ולאכול פחות מכשיעור (שו"ע סי' תקנ"ד ה'ו') דפחות מכשיעור לא שייך בט"ב שהוא מדרבנן (ערוך השלחן שם סעי' ז').

י) חולה או קטן האוכלים פת בט"ב, נוטלים ידיהם כרגיל, ויאמרו "נחם" בברהמ"ז קודם "ובנה ירושלים", ואם לא אמרו אינו חוזר, וכן אומר "נחם" במנחה כי הוא מסדר התפילה.

יא) אחר ערבית עושים הבדלה על הכוס, כיון שלא הבדילו במוצ"ש. בהבדלה אין מברכים על בשמים ונר. (גם מי שלא בירך על הנר במוצ"ש אינו מברך כעת). ואין אומרים הפסוקים "הנה א-ל ישועתי" וכו'. בירך בטעות על נר או בשמים בין ברכת היין למבדיל, נראה דחוזר ומברך בפ"ג דהוי הפסק.

יב) הנוהגים להחמיר ביציאת השבת כר"ת, יכולים להקל בט"ב כשיעור הגאונים שהוא כחצי שעה אחר השקיעה (שו"ת שבט הלוי ח"ו סי' ע"ב), דצום ט' באב מדרבנן וא"צ להחמיר כשיטת ר"ת. וגם מי שמחמיר כר"ת מ"מ השתא יזדרז כדי להבדיל ולהוציא את ב"ב יד"ח שיוכלו לשתות ולאכול במוצאי תענית.

יג) לדעת הגר"א מקדשים הלבנה אף קודם ט"ב שמצוה הבאה לידיד אל תחמיצנה, וכן הוא בארחות רבינו (ח"א עמ' קע"ז), דכן נהגו מרנן החזו"א והגרי"י קניבסקי זצ"ל.

יד) מוצאי ט"ב ולמחרת - אסור בבשר ויין ולנגן ולשמוע כלי שיר עד חצות היום, ובסעודת מצוה או חולה שרי לאכול ולנגן. ונהגו שלא להסתפר, לכבס, להתרחץ, ולא ללבוש בגדים מכובסים עד חצות היום העשירי.

לבני ספרד אין לאסור אלא בשר ויין.

האם אפשרי שבמוצאי שבת ט' באב יברכו יקנה"ז?

רבינו החתם סופר ב"תורת משה" (פ' דברים) חידש, שאם יבוא משיח צדקנו השנה, הרי החג יהיה ביום ט' באב, ולפי זה יתכן שאם יבוא משיח צדקנו במוצאי שבת הזה, נקדש על הכוס ונאמר בהתרגשות רבה "שהחיינו והגיענו לזמן הזה"!!

אין לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה
הנצחיות הארות והערות בטלפון 0527614526

דפוס השושנים 02-5327402